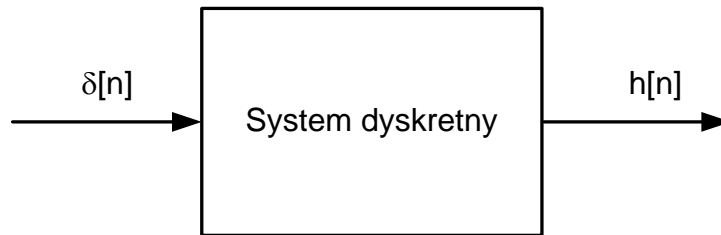

SYSTEMY DYSKRETNE LTI

Odpowiedź impulsowa

Odpowiedź impulsowa $h[n]$ systemu jest to sygnał na wyjściu systemu, gdy na jego wejściu wymuszono w chwili $n=0$ impuls jednostkowy $\delta[n]$.

Odpowiedź impulsowa $h[n]$ jest kompletną charakterystyką systemu LTI, pozwalającą określić odpowiedź systemu na dowolne inne wymuszenie.

Iloczyn sygnału $x[n]$ oraz impulsu $\delta[n]$ możemy zapisać jako:

$$x[n] \cdot \delta[n] = x[0] \cdot \delta[n]$$

Ogólnie zależność ta dla impulsu przesuniętego w czasie jest następująca:

$$x[n] \cdot \delta[n-k] = x[k] \cdot \delta[n-k]$$

gdzie n reprezentuje indeks czasu, $x[n]$ opisuje sygnał.

Można zauważyć, że mnożenie sygnału i impulsu przesuniętego daje w wyniku impuls przesunięty o polu równym wartości funkcji w miejscu przesunięcia impulsu.

Ta właściwość pozwala zapisać wymuszenie $x[n]$ jako:

$$x[n] = \dots + x[-2] \cdot \delta[n+2] + x[-1] \cdot \delta[n+1] + x[0] \cdot \delta[n] + x[1] \cdot \delta[n-1] + x[2] \cdot \delta[n-2] + \dots$$

lub w skróconej formie :

$$x[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} x[k] \cdot \delta[n-k]$$

Wykorzystując liniowość i stacjonarność systemu odpowiedź wynosi:

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} x[k] \cdot h[n-k]$$

Tzn. jeżeli wymuszeniem systemu LTI $x[n]$ jest superpozycja „ważonych” impulsów przesuniętych w czasie to jego odpowiedzią będzie superpozycja identycznie „ważonych” odpowiedzi $h[n]$ impulsowych identycznie przesuniętych w czasie.

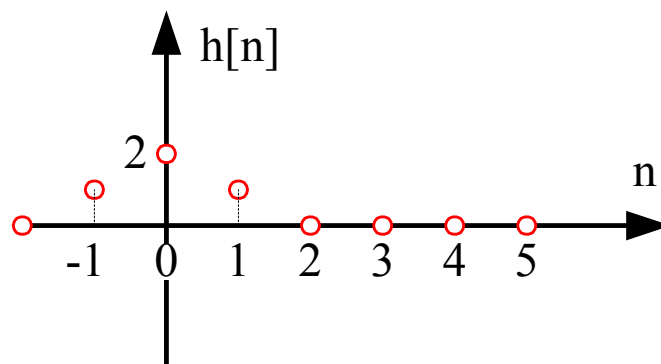
Operację pozwalającą wyznaczyć odpowiedź systemu na dowolne wymuszenie nazywa się splotem i oznacza gwiazdką * jak w wyrażeniu:

$$y[n] = x[n] * h[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} x[k] \cdot h[n-k]$$

Przykład:

Odpowiedź impulsowa systemu LTI wynosi:

$$h[n] = \begin{cases} 1, & n = \pm 1 \\ 2, & n = 0 \\ 0, & \text{inne} \end{cases}$$

Należy wyznaczyć odpowiedź systemu na wymuszenie:

$$x[n] = \begin{cases} 2, & n = 0 \\ 3, & n = 1 \\ -2, & n = 2 \\ 0, & \text{inne} \end{cases}$$

Rozwiązanie:

Wymuszenie wynosi:

$$x[n] = 2 \cdot \delta[n] + 3 \cdot \delta[n-1] - 2 \cdot \delta[n-2]$$

Odpowiedź będzie superpozycją odpowiedzi impulsowych:

$$y[n] = 2 \cdot h[n] + 3 \cdot h[n-1] - 2 \cdot h[n-2]$$

Ponieważ odpowiedź impulsowa wynosi:

$$h[n] = \delta[n+1] + 2 \cdot \delta[n] + \delta[n-1]$$

Zatem odpowiedź systemu

$$\begin{aligned} y[n] &= 2 \cdot (\delta[n+1] + 2 \cdot \delta[n] + \delta[n-1]) \\ &+ 3 \cdot (\delta[n] + 2 \cdot \delta[n-1] + \delta[n-2]) \\ &- 2 \cdot (\delta[n-1] + 2 \cdot \delta[n-2] + \delta[n-3]) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} y[n] &= 2\delta[n+1] + 4\delta[n] + 2\delta[n-1] \\ &+ 3\delta[n] + 6\delta[n-1] + 3\delta[n-2] \\ &- 2\delta[n-1] - 4\delta[n-2] - 2\delta[n-3] \end{aligned}$$

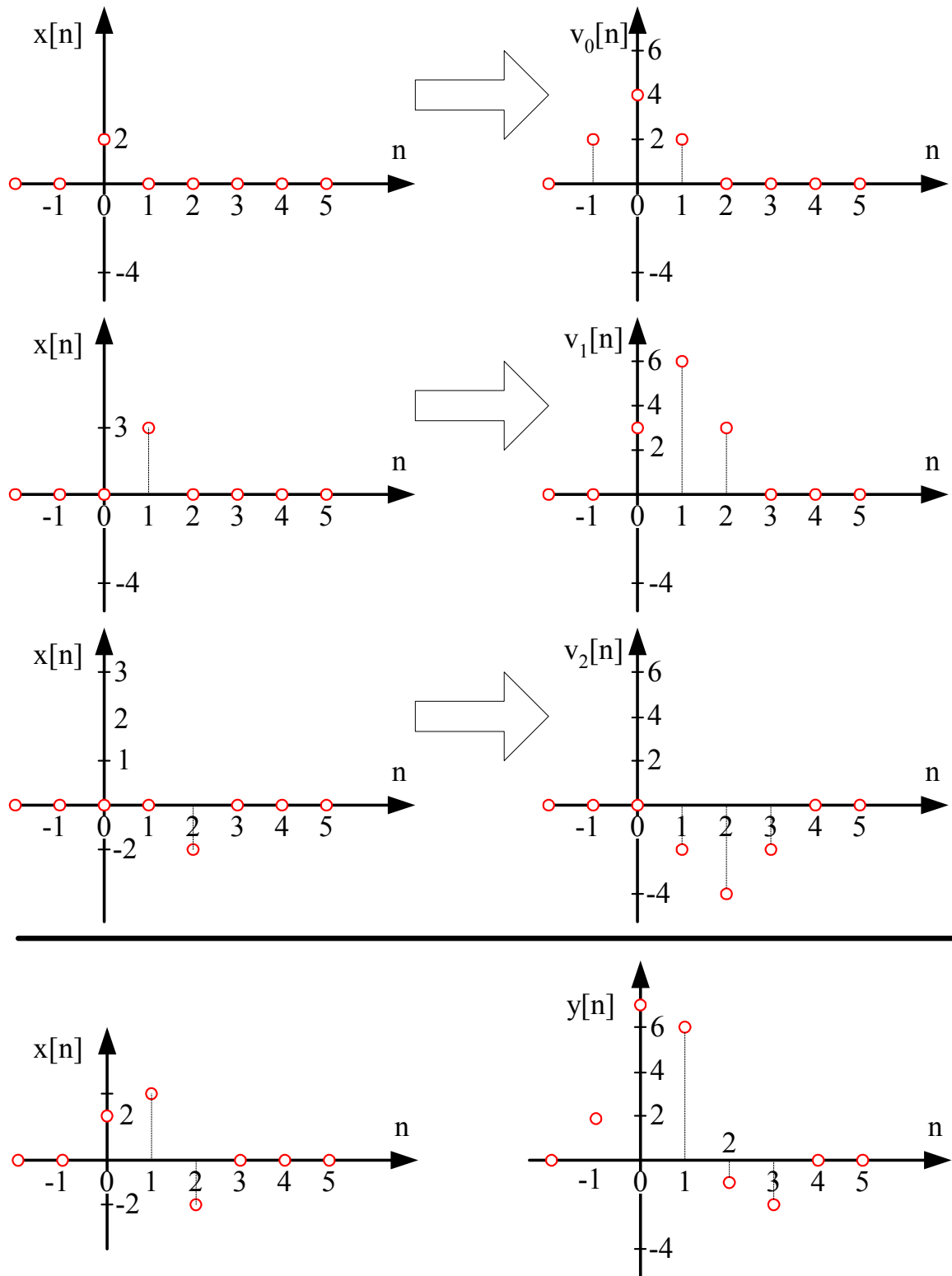
Stąd ostatecznie odpowiedź wynosi:

$$y[n] = 2\delta[n+1] + 7\delta[n] + 6\delta[n-1] - \delta[n-2] - 2\delta[n-3]$$

Matlab (splot dwóch sygnałów)

```
h = [1 2 1];
x = [2 3 -2];
y = conv(h, x)
```

Rozwiązanie graficznie:

Własności splotu:

Przemienność

$$x[n] * h[n] = h[n] * x[n]$$

Łączność

$$(x[n] * h_1[n]) * h_2[n] = x[n] * (h_1[n] * h_2[n])$$

Rozdzielność

$$x[n] * \{h_1[n] + h_2[n]\} = x[n] * h_1[n] + x[n] * h_2[n]$$

Korzystając z przemienności splotu można odpowiedź systemu obliczać jako:

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} h[k] \cdot x[n-k]$$

Odpowiedź jednostkowa.

Odpowiedź jednostkowa systemu dyskretnego, jest do odpowiedzi $k[n]$ na wymuszenie w postaci skoku jednostkowego $1[n]$, może być wyznaczona ze splotu:

$$k[n] = h[n] * 1[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} h[k] \cdot 1[n-k] = \sum_{k=-\infty}^n h[k]$$

Zależność między odpowiedzią impulsową i jednostkową:

$$h[n] = k[n] - k[n-1]$$

Własności systemu dyskretnego LTI:

Pamięć systemów

W systemach bez pamięci odpowiedź systemu $y[n]$ zależy tylko od teraźniejszych wartości wymuszenia $x[n]$.

Ponieważ w systemach LTI zależność między odpowiedzią i wymuszeniem opisuje równanie:

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} h[k] \cdot x[n-k]$$

zatem musi być spełniony warunek dla odpowiedzi impulsowej:

$$h[k] = 0 \text{ dla } k \neq 0$$

Przyczynowość systemów:

Odpowiedź układu przyczynowego zależy tylko od przeszłych i teraźniejszych wartości sygnału wejściowego.

Przeszłe i teraźniejsze wartości wymuszenia $x[n], x[n-1], x[n-2], \dots$ są związane z indeksem $k \geq 0$ splotu

$$y[n] = \sum_{k=-\infty}^{\infty} h[k] \cdot x[n-k]$$

natomiast przyszłe wartości wymuszenia są związane z $k < 0$.

Zatem dla systemów przyczynowych musi być spełniony warunek dla odpowiedzi impulsowej:

$$h[k] = 0 \text{ dla } k < 0$$

Wtedy splot na następującą postać:

$$y[n] = \sum_{k=0}^{\infty} h[k] \cdot x[n-k] \quad \text{lub alternatywnie} \quad y[n] = \sum_{k=-\infty}^n x[k] \cdot h[n-k]$$

Stabilność systemów:

Układ jest stabilny (w sensie BIBO), jeżeli przy ograniczonym sygnale wejściowym sygnał wyjściowy jest także ograniczony:

$$|x[n]| \leq M_x < \infty \Rightarrow |y[n]| \leq M_y < \infty$$

Możemy wyznaczyć warunki jakie musi spełniać odpowiedź impulsowa, aby gwarantowała stabilność systemu.

$$|y[n]| = |h[n] * x[n]|$$

$$|y[n]| = \left| \sum_{k=-\infty}^{\infty} h[k] \cdot x[n-k] \right|$$

Ponieważ $|a + b| \leq |a| + |b|$

$$|y[n]| \leq \sum_{k=-\infty}^{\infty} |h[k]x[n-k]|$$

oraz $|a \cdot b| = |a| \cdot |b|$

$$|y[n]| \leq \sum_{k=-\infty}^{\infty} |h[k]| |x[n-k]|$$

Jeżeli wymuszenie jest ograniczone

$$|x[n]| \leq M_x < \infty, \text{ oraz } |x[n-k]| \leq M_x < \infty$$

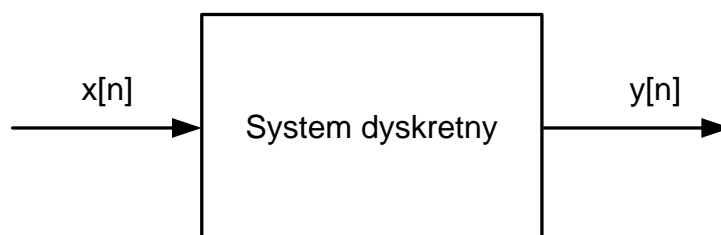
to odpowiedź

$$|y[n]| \leq M_x \sum_{k=-\infty}^{\infty} |h[k]|$$

Zatem aby odpowiedź była ograniczona musi być spełniony warunek ograniczonej absolutnej sumy odpowiedzi impulsowej:

$$\sum_{k=-\infty}^{\infty} |h[k]| < \infty$$

Równania różnicowe

Rolę równań różniczkowych opisujących systemy analogowe w systemach dyskretnych pełnią równania różnicowe.

Zależności między wymuszeniem $x[n]$ i odpowiedzią $y[n]$ w systemach liniowych-stacjonarnych (LTI) opisują równania różnicowe ogólnie N -tego rzędu, liniowe w postaci:

$$\sum_{k=0}^N a_k y[n-k] = \sum_{l=0}^M b_l x[n-l]$$

gdzie współczynniki a_k, b_l są rzeczywiste i stałe, a N określający rząd równania, jest największym opóźnieniem odpowiedzi $y[n]$.

Równania, różnicowe można rozwiązywać metodą klasyczną wykorzystując analogie do metod rozwiązujących równania różniczkowe.

Przykład:

Należy obliczyć odpowiedź dwóch różnych systemów (dyskretnego i ciągłego) metodą klasyczną przy zadanych równaniach opisujących systemy, warunkach początkowych, i wymuszeniach (analogie w metodzie klasycznej).

System dyskretny	System ciągły
Równanie różnicowe: $y[n+1] + \alpha \cdot y[n] = 1 + \beta^{-n}, \quad y[0] = \gamma$	Równanie różniczkowe $\frac{d}{dt} y(t) + \alpha \cdot y(t) = 1 + e^{\beta t}, \quad y(0) = \gamma$
Rozwiązanie w postaci 2 składowych: $y[n] = y_w[n] + y_s[n]$	$y(t) = y_w(t) + y_s(t)$
Składowa swobodna spełnia równanie jednorodne: $y_s[n+1] + \alpha \cdot y_s[n] = 0$	$\frac{d}{dt} y_s(t) + \alpha \cdot y_s(t) = 0$
Równanie charakterystyczne: $s + \alpha = 0$	$s + \alpha = 0$
Pierwiastek równania charakterystycznego $s = -\alpha$	$s = -\alpha$
Składowa swobodna $y_s[n] = A_1 (-\alpha)^n$	$y_s(t) = A_1 e^{-\alpha t}$

Składowa wymuszona: $y_w[n+1] + \alpha \cdot y_w[n] = 1 + \beta^{-n}$	$\frac{d}{dt} y_w(t) + \alpha \cdot y_w(t) = 1 + e^{\beta t}$
jest w postaci (charakter wymuszenia): $y_w[n] = A + B \cdot \beta^{-n}$	$y_w(t) = A + B \cdot e^{\beta t}$
$A + B \cdot \beta^{-(n+1)} + \alpha(A + B \cdot \beta^{-n}) = 1 + \beta^{-n}$	$\frac{d}{dt}(A + B e^{\beta t}) + \alpha(A + B e^{\beta t}) = 1 + e^{\beta t}$
$A(1 + \alpha) + B\left(\alpha + \frac{1}{\beta}\right) \cdot \beta^{-n} = 1 + \beta^{-n}$	$\alpha A + B(\alpha + \beta)e^{\beta t} = 1 + e^{\beta t}$
$A = \frac{1}{1 + \alpha}$ $B = \frac{\beta}{\alpha\beta + 1}$	$A = \frac{1}{\alpha}$ $B = \frac{1}{\alpha + \beta}$
$y_w[n] = \frac{1}{1 + \alpha} + \frac{\beta}{\alpha\beta + 1} \cdot \beta^{-n}$	$y_w(t) = \frac{1}{\alpha} + \frac{1}{\alpha + \beta} \cdot e^{\beta t}$
Stała całkowania z warunków początkowych: $y_s[0] = A_I = y[0] - y_w[0]$	$y_s(0) = A_I = y(0) - y_w(0)$
$A_I = \gamma - \frac{1}{1 + \alpha} - \frac{\beta}{\alpha\beta + 1}$	$A_I = \gamma - \frac{1}{\alpha}$
Zatem odpowiedź systemu: $y[n] = \underbrace{\frac{1}{1 + \alpha} + \frac{\beta}{\alpha\beta + 1} \cdot \beta^{-n}}_{\text{odp.wymuszona}} + \underbrace{\left(\gamma - \frac{1}{1 + \alpha} - \frac{\beta}{\alpha\beta + 1}\right)}_{\text{odp.swobodna}} (-\alpha)^n$	$y(t) = \underbrace{\frac{1}{\alpha} + \frac{1}{\alpha + \beta} \cdot e^{\beta t}}_{\text{odp.wymuszona}} + \underbrace{\left(\gamma - \frac{1}{\alpha}\right)}_{\text{odp.swobodna}} e^{-\alpha t}$

Przykład: Obliczanie odpowiedzi jednostkowej systemu

System dyskretny opisany jest równaniem różnicowym

$$y[n+1] - 0.9y[n] = x[n]$$

należy obliczyć przebieg wyjściowy $y[n]$, jeżeli $x[n] = 1[n]$ i $y[0] = 1$

I. Rozwiązanie przez bezpośrednie podstawienie:

Dla kolejnych wartości n:

$$y[1] = 1 + 0.9$$

$$y[2] = 1 + (1 + 0.9) \cdot 0.9 = 1 + 0.9 + 0.9^2$$

$$y[3] = 1 + (1 + 0.9 + 0.9^2) \cdot 0.9 = 1 + 0.9 + 0.9^2 + 0.9^3$$

Stąd ogólnie:

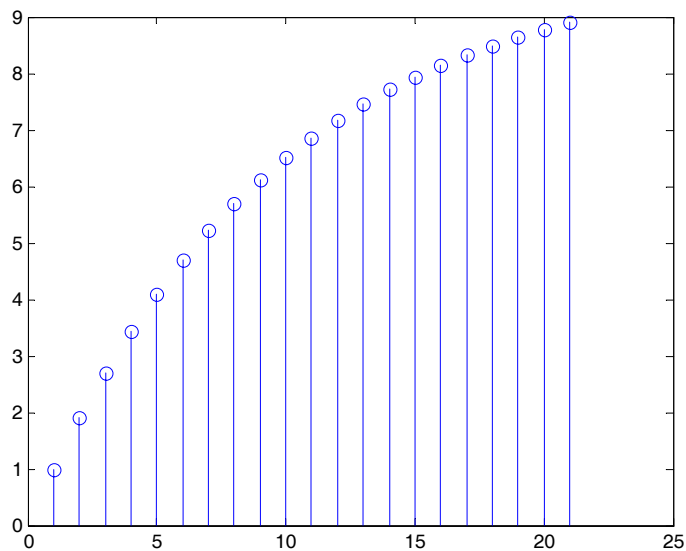
$$y[k] = 1 + 0.9 + 0.9^2 + 0.9^3 + \dots + 0.9^k$$

Korzystając z zależności na sumę cząstkową ciągu geometrycznego:

$$y[k] = \frac{1 - 0.9^{k+1}}{1 - 0.9} = 10(1 - 0.9^{k+1}), \quad k = 0, 1, 2, \dots$$

MATLAB

```
clear;
%
% obliczane rekurencyjnie
y0=1;
y=y0;
for k=1:20
y=1+0.9*y;
yy(k)=y;
end
yw=[y0 yy];
figure(1); stem(yw);
%
% wykorzystanie rozwiązania
i=0:20;
yu=10*(1-0.9.^(i+1))
figure(2); stem(yu)
```


II. Rozwiązanie metodą klasyczną:

$$y[n+1] - 0.9y[n] = 1, \quad y[0] = 1$$

Spodziewane rozwiązanie jest sumą składowych – wymuszonej i swobodnej

$$y[n] = y_s[n] + y_w[n]$$

Składowa swobodna jest rozwiązaniem ogólnym równania jednorodnego:

$$y_s[n+1] - 0.9y_s[n] = 0$$

Równanie charakterystyczne:

$$s - 0.9 = 0$$

Pierwiastek równania charakterystycznego wynosi

$$s_0 = 0.9$$

Składowa swobodna ma zatem postać szeregu wykładniczego:

$$y_s[n] = A_1 \cdot 0.9^n$$

Składowa wymuszona ma charakter wymuszenia (funkcja stała) i jest szczególnym rozwiązaniem równania niejednorodnego

$$y_w[n] = A \quad (const)$$

Wartość A obliczymy z równania różnicowego poprzez porównanie współczynników z lewej i prawej strony dla składowej wymuszonej:

$$y_w[n+1] - 0.9y_w[n] = 1$$

$$A - 0.9A = 1$$

$$A = 10$$

$$y_w[n] = 10$$

Stałą A_1 obliczamy z warunków początkowych, dla $n=0$

$$y[n] = y_w[n] + y_s[n]$$

$$y[0] = y_w[0] + y_s[0]$$

$$1 = 10 + A_1 \cdot 0.9^0$$

$$A_1 = -9$$

Rozwiązanie końcowe:

$$y[n] = y_w[n] + y_s[n] = 10 + (-9) \cdot 0.9^n = 10(1 - 0.9 \cdot 0.9^n)$$

$$y[n] = 10(1 - 0.9^{n+1}), \quad n = 0, 1, 2, \dots$$

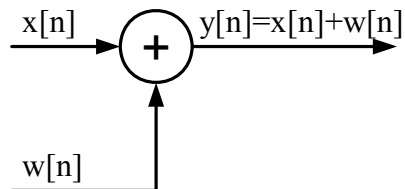
Schematy blokowe

Systemy LTI można przedstawić w postaci schematu blokowego, który jest graficznym zapisem równania różnicowego.

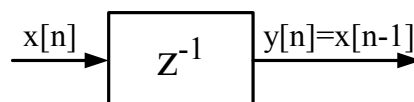
Mnożenie skalarne

$$\xrightarrow{x[n]} \quad y[n] = cx[n]$$

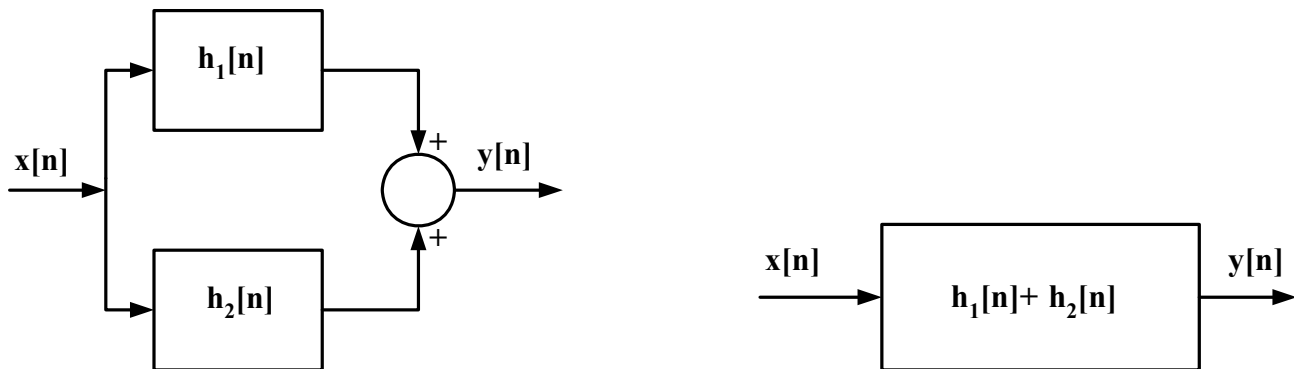
Dodawanie

Przesuwanie w czasie

Połączenie równoległe:

$$x[n] * h_1[n] + x[n] * h_2[n] = x[n] * (h_1[n] + h_2[n])$$

Połączenie kaskadowe:

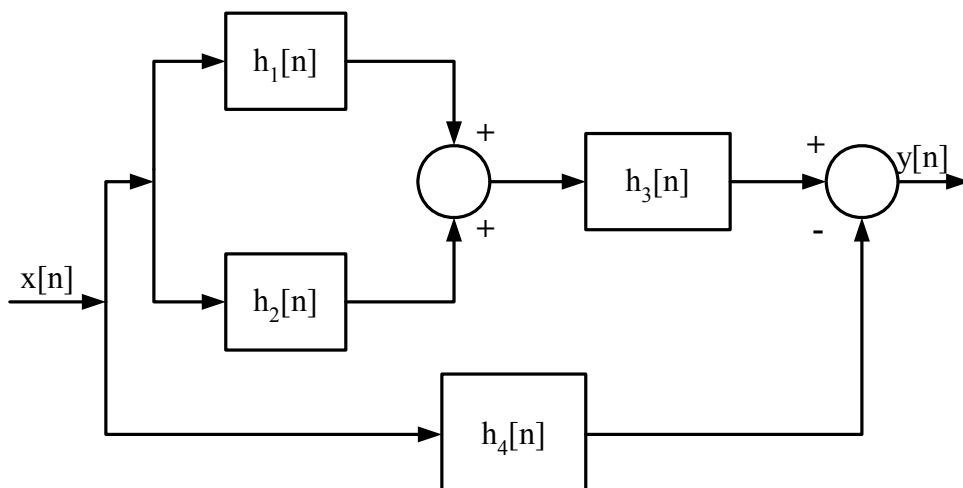

$$\{x[n] * h_1[n]\} * h_2[n] = x[n] * \{h_1[n] * h_2[n]\}$$

Przykład:

Wyznacz odpowiedź systemu dyskretnego na wymuszenie:

$$x[n] = 2 \cdot \delta[n] - \delta[n-1]$$

jeżeli odpowiedzi impulsowe poszczególnych systemów wynoszą:

$$h_1[n] = 1[n]$$

$$h_2[n] = 1[n+2] - 1[n]$$

$$h_3[n] = \delta[n-2]$$

$$h_4[n] = a^n \cdot 1[n]$$

Rozwiązanie:

$$h[n] = (h_1[n] + h_2[n]) * h_3[n] - h_4[n]$$

$$h_{12}[n] = 1[n] + 1[n+2] - 1[n] = 1[n+2]$$

$$h_{123}[n] = 1[n+2] * \delta[n-2] = 1[n]$$

Odpowiedź impulsowa całego systemu wynosi:

$$h[n] = (1 - a^n) \cdot 1[n]$$

Odpowiedź na zadane wymuszenie:

$$y[n] = x[n] * h[n]$$

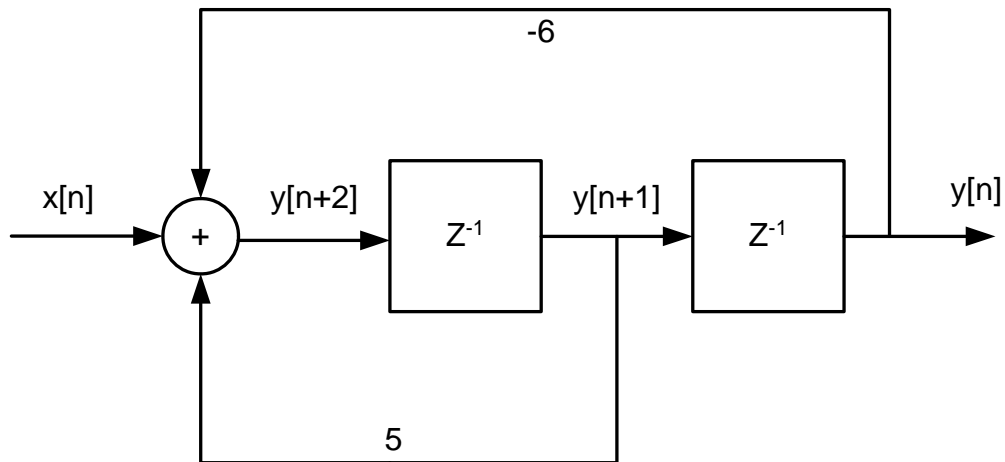
$$y[n] = (2 \cdot \delta[n] - \delta[n-1]) * h[n]$$

$$y[n] = 2 \cdot h[n] - h[n-1]$$

$$y[n] = 2 \cdot (1 - a^n) \cdot 1[n] - (1 - a^{n-1}) \cdot 1[n-1]$$

Przykład:

Wyznaczyć odpowiedź układu (dla zerowych warunków początkowych)

na wymuszenie w postaci skoku jednostkowego.

Rozwiązanie:

Równanie różnicowe ze schematu blokowego:

$$y[n+2] = x[n] - 6y[n] + 5y[n+1]$$

lub

$$y[n+2] - 5y[n+1] + 6y[n] = x[n]$$

Wstawiając do równania wymuszenie:

$$y[n+2] - 5y[n+1] + 6y[n] = 1$$

Metoda klasyczna:

Zakładamy rozwiązanie z postaci 2 składowych:

$$y[n] = y_w[n] + y_s[n]$$

Dla składowej swobodnej:

$$y_s[n+2] - 5y_s[n+1] + 6y_s[n] = 0$$

Równanie charakterystyczne

$$s^2 - 5s + 6 = 0$$

Pierwiastki równania charakterystycznego:

$$s_1 = 2, s_2 = 3$$

Składowa swobodna będzie miała postać:

$$*) \quad y_s[n] = A_1 2^n + A_2 3^n$$

Składowa wymuszona ma charakter wymuszenia:

$$y_w[n] = A$$

$$y_w[n+2] - 5y_w[n+1] + 6y_w[n] = 1$$

$$A - 5A + 6A = 1$$

$$A - 5A + 6A = 1$$

$$y_w[n] = A = \frac{1}{2}$$

Stałe A_1 i A_2 oblicza się z warunków początkowych dla $n=0$ i $n=1$:

$$y[n] = y_w[n] + y_s[n]$$

$$y[0] = y_w[0] + y_s[0]$$

$$y[1] = y_w[1] + y_s[1]$$

$$0 = \frac{1}{2} + A_1 \cdot 2^0 + A_2 \cdot 3^0$$

$$0 = \frac{1}{2} + A_1 \cdot 2^1 + A_2 \cdot 3^1$$

Stąd stałe:

$$A_1 = -1$$

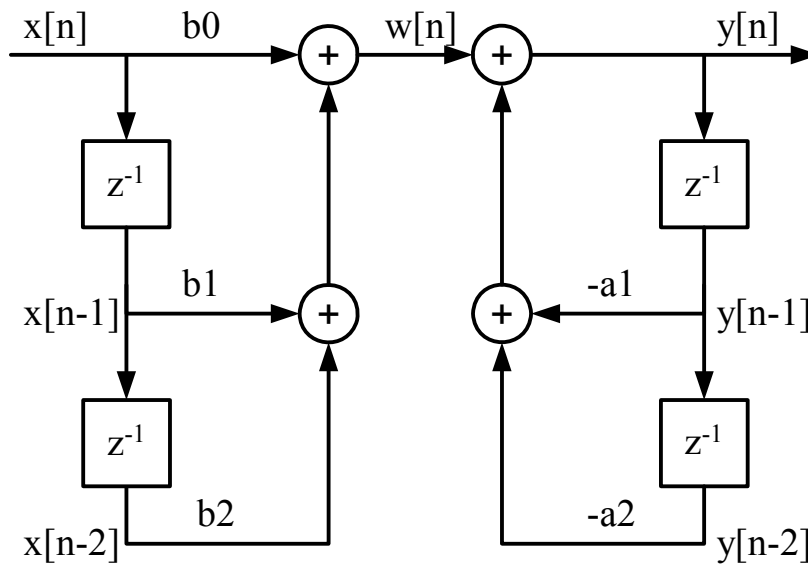
$$A_2 = \frac{1}{2}$$

Ostatecznie odpowiedź systemu wynosi:

$$y[n] = \underbrace{\frac{1}{2}}_{\text{skl. wymuszona}} \underbrace{-2^n + \frac{1}{2}3^n}_{\text{skl. swobodna}}$$

Schemat blokowy układu 2 rzędu

Schemat przedstawia typowy dyskretny system LTI opisany równaniem różnicowym 2 rzędu:

Sygnał wejściowy jest dwa razy przesunięty w czasie, na wyjściach bloków opóźniających otrzymuje się sygnały $x[n-1]$ i $x[n-2]$. Sygnały te są skalowane oraz sumowane w wyniku czego otrzymuje się sygnał:

$$w[n] = b_0x[n] + b_1x[n-1] + b_2x[n-2]$$

Następnie możemy napisać dla sygnału wyjściowego $y[n]$ w zależności od $w[n]$:

$$y[n] = w[n] - a_1y[n-1] - a_2y[n-2]$$

Stąd:

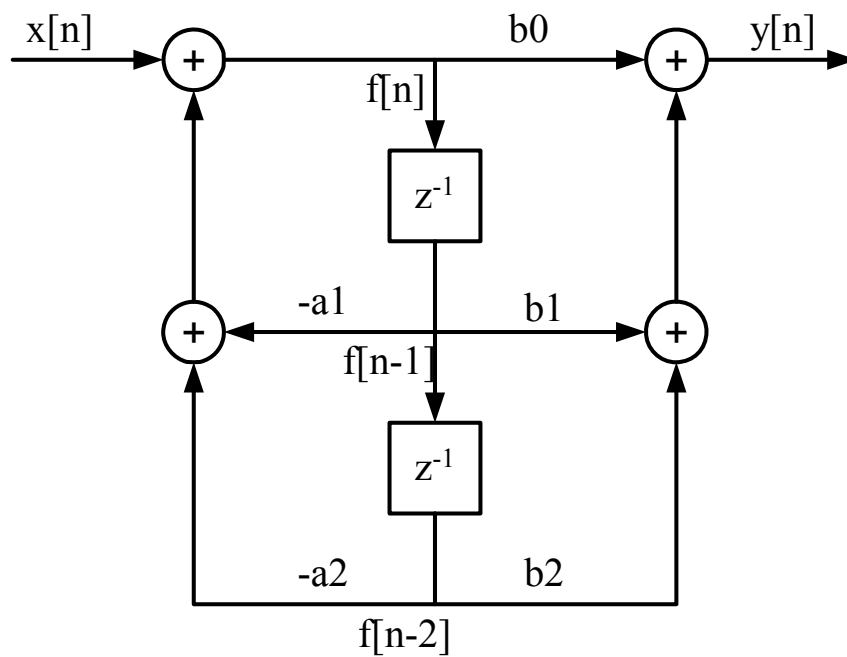
$$y[n] = b_0x[n] + b_1x[n-1] + b_2x[n-2] - a_1y[n-1] - a_2y[n-2]$$

$$y[n] + a_1y[n-1] + a_2y[n-2] = b_0x[n] + b_1x[n-1] + b_2x[n-2]$$

lub

$$\sum_{k=0}^2 a_k y[n-k] = \sum_{l=0}^2 b_l x[n-l]$$

Alternatywny schemat blokowy dla układu 2 rzędu

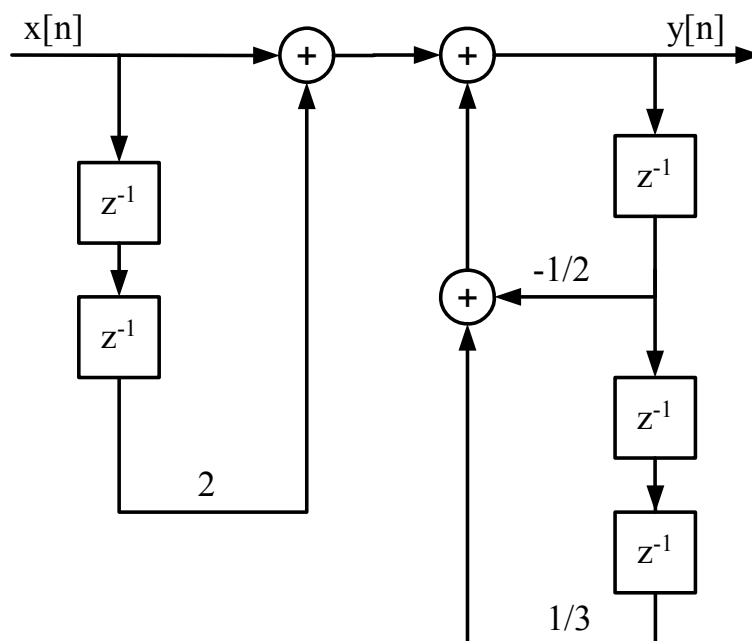

Przykład:

System opisany równaniem należy przedstawić w postaci schematu blokowego:

$$y[n] + \frac{1}{2}y[n-1] - \frac{1}{3}y[n-3] = x[n] + 2x[n-2]$$

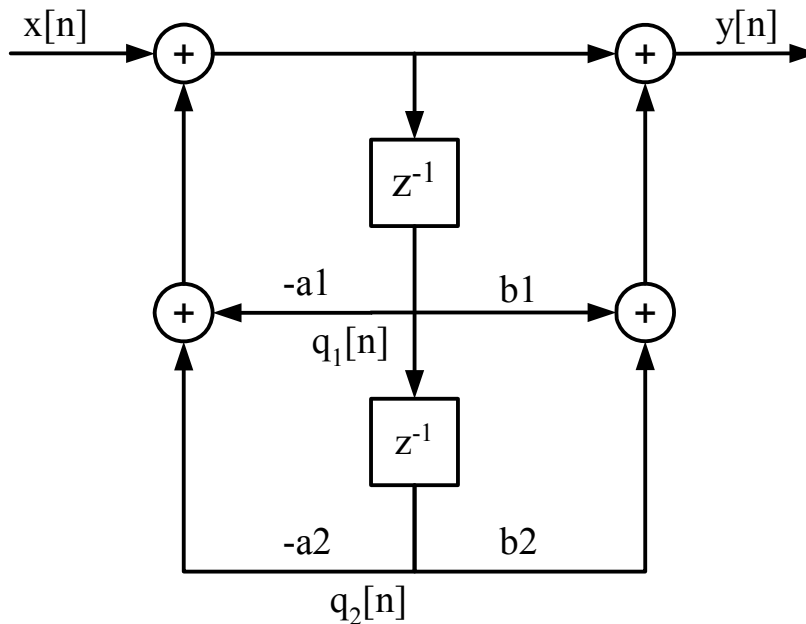
Rozwiązanie

Równania stanu

Opis systemu w przestrzeni stanu polega na utworzeniu układu równań różnicowych pierwszego rzędu opisujących przebiegi zmiennych stanu systemu oraz zależności odpowiedzi systemu od zmiennych stanu i wymuszenia. Równania te przedstawia się w formie macierzowej.

Na schemacie blokowym sygnały $f[n-1]$, $f[n-2]$, które znajdują się na wyjściach bloków opóźniających oznaczmy odpowiednio $q_1[n]$ oraz $q_2[n]$. Wielkości te nazywa się **zmiennymi stanu**.

Wartości zmiennych stanu zgodnie ze schematem blokowym wynoszą:

$$q_1[n+1] = -a_1 q_1[n] - a_2 q_2[n] + x[n]$$

$$q_2[n+1] = q_1[n]$$

Ze schematu możemy także wyznaczyć zależność odpowiedzi od wymuszenia i zmiennych stanu:

$$y[n] = x[n] - a_1 q_1[n] - a_2 q_2[n] + b_1 q_1[n] + b_2 q_2[n]$$

W formie macierzowej powyższe równania:

$$\begin{bmatrix} q_1[n+1] \\ q_2[n+1] \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -a_1 & -a_2 \\ 1 & 0 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} q_1[n] \\ q_2[n] \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix} x[n]$$

$$y[n] = [b_1 - a_1 \quad b_2 - a_2] \begin{bmatrix} q_1[n] \\ q_2[n] \end{bmatrix} + [1] x[n]$$

Definiując wektor stanu jako :

$$\mathbf{Q}[n] = \begin{bmatrix} q_1[n] \\ q_2[n] \end{bmatrix}$$

Równania stanu zapiszemy:

$$\mathbf{Q}[n+1] = \mathbf{A}\mathbf{Q}[n] + \mathbf{b}x[n]$$

$$y[n] = \mathbf{c}\mathbf{Q}[n] + Dx[n]$$

gdzie:

$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} -a_1 & -a_2 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}, \mathbf{b} = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{c} = [b_1 - a_1 \quad b_2 - a_2], \mathbf{D} = [1]$$

Opis systemu w przestrzeni stanu wykorzystuje się często w obliczeniach numerycznych.

Przykład:

System opisany jest równaniem różnicowym. Wyznacz macierze stanu tego systemu:

$$y[n] + \frac{1}{2}y[n-1] - \frac{1}{3}y[n-2] = x[n] + 2x[n-2]$$

Rozwiązanie

Postać ogólna równania różnicowego:

$$y[n] + a_1y[n-1] - a_2y[n-2] = b_0x[n] + b_1x[n-1] + b_2x[n-2]$$

zatem:

$$\mathbf{A} = \begin{bmatrix} -\frac{1}{2} & \frac{1}{3} \\ 1 & 0 \end{bmatrix}, \mathbf{b} = \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$\mathbf{c} = [-\frac{1}{2} \quad 2\frac{1}{3}], \mathbf{D} = [1]$$